ZENDEGI-SALAM
زندگی سلام
ضمیمه روزنامه خراسان
سه شنبه • ۴ بهمن ۱۴۰۱
۲ رجب ۱۴۴۴ • ۲۴ ژانویه ۲۰۲۳
شماره ۲۱۱۳۷
۲۳۵۷

امواتی که نفس می‌کشند!

گفت‌وگو با صاحبان ایده و مسئول برگزاری مراسم ختم در یک مسجد که پیشنهادشان برای کاشت نهال به جای تاج گل‌های ختم مورد تحسین کاربران شبکه‌های اجتماعی قرار گرفت

مجید حسین زاده | روزنامه‌نگار

پرونده

عمر تاج‌های گل که در مراسم ختم امروزی بیشتر از گذشته طرفدار پیدا کردند، ۲ تا ۳ روز است. بماند که در همان روزهای سخت که خانواده‌ای عزیزی را از دست داده؛ امکان و حس و حال لذت بردن از گل‌ها را ندارد. بعد از آن هم، راهی سطل زباله می شود و هیچ اثری از آن‌ها باقی نخواهد ماند. این اتفاق در حالی می‌افتد که قیمت این تاج گل‌ها، میلیونی است. حال محیط زیست و طبیعت کشورمان هم که اصلا خوب نیست و هر روز خبرهای ناراحت کننده‌ای درباره جنگل خواری، قاچاق چوب فلان خطه سرسبز، آلودگی هوا و ... می‌شنویم. همه این‌ها باعث شده تا ایده «کاشت نهال به جای تاج گل ختم» که تصاویرش در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده، با تحسین کاربران مواجه شود. مثلا کاربری نوشت: «چند روز پیش با دوستم رفته بودیم مجلس ختم پدربزرگ یکی از دوستامون، خیلی جالب بود دیدیم مسجدی که مراسم گرفته بودن یه امکانی داره که به جای تاج گل می شه یه نهال میوه اهدا کرد و بعد از این که افراد نهال سفارش می دن، یه نهال به اسم خودشون می ذارن کنار تاج گل‌ها». شعاری هم که روی این نهال‌ها نوشته شده، قابل توجه است: «به جای تاج گل به زمین نفسی تازه هدیه کنیم گویی که او هنوز نفس می کشد». در پرونده امروز زندگی سلام با مسئول برگزاری مراسم ختم در این مسجد و همچنین جوانی که به همراه دوستانش این ایده در ذهن‌شان جرقه زده شده و آن را پیگیری کردند، تماس گرفتیم تا بیشتر در جریان این کار قرار بگیریم.

هم باقیات الصالحات و هم کمک به محیط زیست

گفت‌وگو با مسئول برگزاری مراسم ختم در یکی از مساجد تهران که از مزایای این طرح و تفاوت قیمت تاج گل و نهال‌ها می گوید

«میلاد شمس»، مسئول برگزاری مراسم ختم در یکی از مساجد بزرگ تهران است. او درباره این ایده و جرقه شکل گیری آن می گوید: «چند جوان تحصیل کرده هستند که یک شرکت دانش بنیان تاسیس کردند. جوان‌های خوش فکری هستند. چند وقت پیش به مسجد ما مراجعه کردند و گفتند که طرحی داریم برای کاشت نهال به جای تاج‌های گل که در مراسم ختم استفاده می شود. ما هم بررسی کردیم و دیدیم که یک پیشنهاد عالی است بنابراین پذیرفتیم و تقریبا ۲ ماهی است که این کار در مسجد ما انجام می‌شود».

هر تاج گل ۶ میلیون، هر نهال ۷۵۰ هزار تومان

از او درباره استقبال مردم از این طرح می‌پرسم که امید زیادی به آینده این طرح دارد و می گوید: «بعد از این که چندتا نهال برای کاشت به مسجد ما آوردند، ما هم در قسمت ورودی مسجد قرار دادیم تا تبلیغ این اتفاق خداپسندانه شود. هرچند به نسبت از این طرح استقبال شده اما هنوز هم تاج گل برای مراسم ختم، طرفداران بسیار بیشتری دارد. اگر این طرح در بین مردم پذیرفته شود، خیلی خوب است. الان یک تاج گل طبیعی تقریبا ۶ یا ۷ میلیون تومان قیمت دارد اما عمر این تاج گل در مراسم ختم چقدر است؟ برای ۲ یا ۳ ساعت استفاده می‌شود و بعدش هیچ کاربردی ندارد و باید دور انداخته شود چون پلاسیده می‌شود اما نهال با هزینه تقریبا ۷۵۰ هزار تومان به یاد مرحوم کاشته می‌شود و این بچه‌ها، وظیفه نگهداری از آن را هم بر عهده می گیرند. همان‌طور که می‌دانید، کاشت درخت طبق روایت‌های متعدد هم باقیات الصالحات برای فرد فوت شده به حساب می‌آید و هم به محیط زیست کشور، کمک زیادی می کند. وضعیت طبیعت کشور ما در شرایط مناسبی نیست و تقریبا همه در جریان آن هستند. بنابراین چنین اقداماتی شاید به ظاهر کوچک باشد اما می‌تواند تاثیرات بزرگی داشته باشد».

نیاز ضروری به فرهنگ‌سازی داریم

او درباره انتشار تصاویر «کاشت نهال به جای تاج گل ختم» در شبکه‌های اجتماعی هم می گوید: «انتشار عکس‌هایی از این ماجرا در شبکه‌های اجتماعی واکنش‌های مثبت زیادی داشت. من و بقیه بچه‌ها، واکنش‌ها را هم دیدیم و ترغیب شدیم که با توان بیشتری به این مسیر ادامه دهیم. همان‌طور که گفتم دو ماهی است که مسجد ما برای انجام این کار، پیش قدم و فعال شده است. هرچند تعدادی مراسم بوده که استقبال خوبی از کاشت نهال شده اما باز هم باید اشاره کنم به نسبت طرفداران تاج گل، هنوز فاصله زیادی داریم که خیلی امیدواریم بتوانیم شرایط را اصلاح کنیم و این مسئله محقق نمی‌شود مگر با فرهنگ‌سازی اصولی. در مراسم ختم هم اعلام می کنیم که به جای تاج گل، نهال کاشته شده توسط آقای فلانی تا هم بقیه بدانند و هم فرهنگ‌سازی شود. البته الان ما گل مصنوعی هم داریم. آن‌ها را به مدت یک ساعت یا یک ساعت و نیم در اختیار افراد به صورت کرایه قرار می‌دهیم که هزینه‌اش کمتر است و درآمد آن هم برای کار خیر صرف می‌شود».

مسجد ما به مسئله محیط زیست حساس است

«تا حالا ۳ تا از نهال‌های اهدا شده را در خود مسجد کاشتیم». این مسئول برگزاری مراسم ختم در یکی از مساجد تهران با این مقدمه به نکته جالب دیگری هم درباره سیاست گذاری مسجدشان اشاره می کند و می گوید: «به‌طور کلی، مسجد ما به مسئله محیط زیست حساسیت ویژه‌ای دارد. مثلا همین چند روز پیش که برف سنگینی آمد و رفت‌وآمد مردم را با مشکلاتی مواجه کرد، خیلی‌ها از ما می‌خواستند که روی برف‌ها و یخ‌ها نمک بریزیم تا زودتر آب شوند اما ما گفتیم که این کار به محیط زیست آسیب می‌رساند. یک سری فرش مستعمل داشتیم، آن‌ها را در صحن مسجد پهن کردیم تا هم مردم لیز نخورند و هم توجه مردم را به اهمیت حفظ محیط زیست و طبیعت جلب کنیم و حداقل ما، خسارتی به طبیعت نزنیم و قدمی در این مسیر برداشته باشیم.»

تا امروز بیش از ۳۰۰ نهال کاشتیم

یکی از دانشجوهایی که این ایده را مطرح و پیگیری کرده، از استقبال مردم و تلاش‌هایشان برای نگهداری از این درخت‌ها می گوید

«انصاری»، خیلی تمایلی به معرفی خودش ندارد و حتی راضی نمی‌شود که عکسش را هم برای ما بفرستد تا در کنار صحبت‌هایش چاپ کنیم اما دغدغه‌اش برای حفظ محیط زیست باعث شده تا با انگیزه در این مسیر گام بردارد. او که به همراه ۴ نفر از دوستانش از چندین دانشگاه تهران این ایده را علمی کرده، در ادامه از مسیری خواهد گفت که این طرح تا امروز پیموده است.

کاشت نهال در ختم‌های مجازی بعد از شیوع کرونا

از او می‌پرسم که چرا به فکر کاشت نهال در مراسم ختم به جای تاج‌های گل افتاده‌اند که می گوید: «با شیوع کرونا، مراسم ختم به علت رعایت پروتکل‌های بهداشتی برگزار نمی‌شد یا به صورت بسیار محدود بود و افراد بسیار کمی در آن شرکت می کردند. من با ۵ نفر از دانشجویان دیگر که از دانشگاه‌های تهران، خواجه‌نصیر و تربیت مدرس بودند، ایده برگزاری و پخش آنلاین مراسم ختم را مطرح کردیم. بسیاری از افراد هم در ختم‌های مجازی شرکت می کردند و بعد از قرآن و ... یکی دیگر از پیشنهادهای ما به آن‌ها کاشت نهال بود. تصاویر این نهال‌ها را در سایت و اپلیکیشن‌مان می گذاشتیم و افراد از هزار تومان تا همه مبلغ نهال را می‌توانستند واریز کنند و در این کار خیرخواهانه شرکت کنند و در ثواب کاشت آن سهیم شوند. روال ما هم این است که به محض کاشته شدن نهال، سند درخت را در سایت قرار می دهیم و افراد می‌توانند ببینند که نهال مدنظرشان کجا کاشته شده، پلاک دارد و ...».

وقتی در فضای مجازی نتیجه گرفتیم...

او درباره تصمیم‌شان برای اجرایی کردن این ایده در مساجد هم می گوید: «کرونا که کمتر شد، به سراغ مساجد و حسینیه‌های معروف‌تر رفتیم تا سیستم پخش زنده مراسم ختم را برای آن‌ها راه‌اندازی کنیم و مراسمی را که داخل مسجد برگزار می‌شود به صورت آنلاین در فضای مجازی هم داشته باشیم. یکی از بچه‌ها پیشنهاد داد که ایده کاشت نهال به جای تاج گل‌ها را هم در همین مساجد پیگیری کنیم، به خصوص که در مساجد از تاج گل هم زیاد استفاده می‌شود، شاید بعضی افراد به این ماجرا علاقه‌مند شوند. بنابراین آن رفتاری را که در فضای مجازی طرفدار پیدا کرده بود و نتیجه رضایت‌بخشی داشت به بستر مسجد و فضای حقیقی آوردیم تا یک بار دیگر، تلاش‌مان را برای احیای محیط زیست به کار بگیریم».

نوع نهال‌ها، کارشناسی شده است

از او درباره این که چه نهال‌هایی به یاد درگذشتگان می کارید، می‌پرسم که می گوید: «ما از سال ۹۹ این طرح یعنی مشارکت در کاشت نهال برای شادی روح افراد فوت شده را شروع کردیم. تا امروز بیشتر از ۳۰۰ نهال به یاد افراد مختلف کاشتیم. درباره نوع نهال‌ها، بسته به فصل و سفارشی که افراد می‌دهند، رویشگاه‌های مختلفی برای کاشت درخت وجود دارد و تصمیم ما، کارشناسی شده است. ما درخت‌هایی می کاریم که رویشگاه‌ها به آن نیاز دارند. مثلا یک جا تعدادی بلوط کاشتیم تا یک جنگل بلوط تا حدودی احیا شود. درخت‌های میوه هم که از میوه‌هایش استفاده می‌شود و مردم هم بیشتر از این نوع نهال، استقبال کردند».

این نهال‌ها تا سال‌ها تحت پشتیبانی ماست

از او درباره این که آیا نظارتی بر این نهال‌ها بعد از کاشت هم وجود دارد یا نه، می‌پرسم. مثلا اگر خشک شوند، چه اتفاقی می‌افتد که می گوید: «چیزی که رسم شده این است که افراد و آشنایان داغدیده‌ها می‌آیند یک یا چند تاج گل برای ابراز تسلیت به خانواده عزادار جلوی در مسجد می گذارند، رقم بالایی هم بابت این کار پرداخت می کنند اما بعد از یک روز، این تاج گل خشک می شود و دیگر هیچ جایی وجود خارجی ندارد و هیچ اثری نخواهد داشت، اما افراد با یک هزینه ۶۰۰ یا ۷۰۰ هزار تومانی یک نهال را می کارند و ما به آن‌ها تعهد می‌دهیم تا چندین سال این درخت پشتیبانی و آبیاری می‌شود و .... حتی تا ۲ سال اگر درخت خشک شود، تعهد داریم که درخت دوباره کاشته شود.

بنابراین کاشت نهال، خیراتی می‌شود که سال‌های سال برای روح مرحوم ثواب خواهد داشت و ما خود را متعهد به این مراقبت می دانیم.

ماجرای شعارمان برگرفته از یک شوهر داغدیده بود

«خانمی بود که سال ۱۴۰۰ فوت کرد و ۲ تا بچه داشت. شوهرش واقعا عاشقانه او را دوست داشت. یکی از افرادی که برای کاشت نهال اقدام کرد، شوهر همین خانم بود». او با این مقدمه می‌افزاید: «تا یک سال بعد از فوت همسرش، واقعا داغدار بود و گاهی با من هم تماس می گرفت و درد دل می کرد یعنی از لحاظ روانی خیلی آسیب دیده بود. یک روز با من آمد تا درختی را که به یاد همسرش کاشته شده بود، ببیند. وقتی با هم رسیدیم جای آن درخت، یک جمله‌ای گفت که به شعار گروه ما هم تبدیل شد. وقتی رسیدیم پای درختی که جان گرفته بود و روی پلاکش، اسم همسر او بود، توقع داشتم که بزند زیر گریه و خیلی ناراحت بشود اما لبخندی زد و گفت: «عزیزم، ما به زمین درختی هدیه دادیم تا نفسی تازه کند، گویی که تو خودت هنوز بین ما نفس می کشی». این جمله را «گویی که او هنوز نفس می کشد» او به ما گفت. این شوهر دل‌نوشته‌های زیادی برای همسرش نوشته که بعضی‌هایش را من دیده‌ام. بار از من تشکر کرده که من چون این درخت را به یاد خانمم کاشتم، حالم خیلی بهتر شده است».

وقتی یک درخت به چندین درخت تبدیل می‌شود

او در پایان صحبت‌هایش می گوید: «یک اتفاق هم در ماجرای کاشت نهال می‌افتد که برای خود ما خیلی جالب است. معمولا وقتی یک درخت به یاد یک مرحوم کاشته می‌شود، دیگر اعضای خانواده و فامیل مرحوم هم ترغیب می‌شوند و می‌آیند چندین درخت دیگر می کارند. بنابراین یا به یاد یک مرحوم درختی کاشته نمی‌شود یا تعداد درخت‌هایی که کاشته می‌شود بیشتر از ۲ یا ۳ مورد است. الان آمار دقیقی ندارم اما بیشترین درختی که برای یک مرحوم کاشته شد، ۷ یا ۸ نهال بود. این اواخر به بهانه‌های مختلفی مانند تولد، صدقه و ... هم گاهی به ما پیشنهاد می‌دهند که می‌خواهیم درخت بکاریم ما از این‌ها هم استقبال می کنیم و امیدواریم که این فرهنگ بیشتر از گذشته، مورد استقبال مردم قرار بگیرد چون سرسبزی طبیعت و حال خوب محیط زیست، به نفع همه ماست.»